

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

1er août 2013

PROJET DE LOI

**portant sur la réforme du calcul
des cotisations sociales pour
les travailleurs indépendants**

PROPOSITION DE LOI

**modifiant l'arrêté royal n° 38 du 27 juillet
1967 organisant le statut social
des travailleurs indépendants, instaurant
un système de calcul des cotisations sociales
sur la base des revenus de l'année en cours**

PROPOSITION DE LOI

**modifiant l'arrêté royal n° 38
du 27 juillet 1967 organisant
le statut social des travailleurs indépendants
en vue de modifier la perception
des cotisations sociales**

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DE L'ÉCONOMIE, DE LA POLITIQUE SCIENTIFIQUE,
DE L'ÉDUCATION, DES INSTITUTIONS
SCIENTIFIQUES ET CULTURELLES NATIONALES, DES
CLASSES MOYENNES ET DE L'AGRICULTURE
PAR
MME **Valérie WARZÉE-CAVERENNE**

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

1 augustus 2013

WETSONTWERP

**houdende hervorming van de berekening
van de sociale bijdragen
voor zelfstandigen**

WETSVOORSTEL

**tot wijziging van koninklijk besluit nr. 38
van 27 juli 1967 houdende inrichting van het
sociaal statuut der zelfstandigen, teneinde
een regeling in te stellen waarbij de sociale
bijdragen worden berekend op grond
van de inkomsten van het lopende jaar**

WETSVOORSTEL

**tot aanpassing van het koninklijk besluit
nr. 38 van 27 juli 1967 houdende
inrichting van het sociaal statuut
der zelfstandigen tot wijziging
van de inning van de sociale bijdragen**

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE
VOOR HET BEDRIJFSLEVEN, HET
WETENSCHAPSBELEID, HET ONDERWIJS, DE
NATIONALE WETENSCHAPPELIJKE EN CULTURELE
INSTELLINGEN, DE MIDDENSTAND EN DE
LANDBOUW
UITGEBRACHT DOOR
MEVROUW **Valérie WARZÉE-CAVERENNE**

**Composition de la commission à la date de dépôt du rapport/
Samenstelling van de commissie op de datum van indiening van het verslag**

Président/Voorzitter: Liesbeth Van der Auwera

A. — Titulaires / Vaste leden:

N-VA	Cathy Coudyser, Peter Dedecker, Peter Luyckx, Karel Uyttersprot
PS	Isabelle Emmerly, Mohammed Jabour, Karine Lalieux, Laurence Meire
CD&V	Leen Dierick, Liesbeth Van der Auwera
MR	Katrin Jadin, Valérie Warzée-Caverenne
sp.a	Ann Vanheste
Ecolo-Groen	Kristof Calvo
Open Vld	Willem-Frederik Schiltz
VB	Peter Logghe
cdH	Joseph George

B. — Suppléants / Plaatsvervangers:

Zuhal Demir, Jan Van Esbroeck, Flor Van Noppen, Steven Vandeput, Bert Wollants
Colette Burgeon, Laurent Devin, Linda Musin
Jenne De Potter, Nathalie Muylle, Jef Van den Bergh
David Clarinval, Corinne De Permentier, Olivier Destrebecq
Caroline Gennez, Bruno Tuybens
Meyrem Almaci, Ronny Balcaen
Mathias De Clercq, Frank Wilrycx
Hagen Goyvaerts, Barbara Pas
Christophe Bastin

N-VA	:	Nieuw-Vlaamse Alliantie
PS	:	Parti Socialiste
MR	:	Mouvement Réformateur
CD&V	:	Christen-Democratisch en Vlaams
sp.a	:	socialistische partij anders
Ecolo-Groen	:	Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen
Open Vld	:	Open Vlaamse liberalen en democraten
VB	:	Vlaams Belang
cdH	:	centre démocrate Humaniste
FDF	:	Fédéralistes Démocrates Francophones
LDD	:	Lijst Dedecker
MLD	:	Mouvement pour la Liberté et la Démocratie
INDEP-ONAFH	:	Indépendant-Onafhankelijk

<i>Abréviations dans la numérotation des publications:</i>		<i>Afkortingen bij de nummering van de publicaties:</i>	
DOC 53 0000/000:	Document parlementaire de la 53 ^e législature, suivi du n ^o de base et du n ^o consécutif	DOC 53 0000/000:	Parlementair document van de 53 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer
QRVA:	Questions et Réponses écrites	QRVA:	Schriftelijke Vragen en Antwoorden
CRIV:	Version Provisoire du Compte Rendu intégral (couverture verte)	CRIV:	Voorlopige versie van het Integraal Verslag (groene kaft)
CRABV:	Compte Rendu Analytique (couverture bleue)	CRABV:	Beknopt Verslag (blauwe kaft)
CRIV:	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes) (PLEN: couverture blanche; COM: couverture saumon)	CRIV:	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen) (PLEN: witte kaft; COM: zalmkleurige kaft)
PLEN:	Séance plénière	PLEN:	Plenum
COM:	Réunion de commission	COM:	Commissievergadering
MOT:	Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)	MOT:	Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)

<i>Publications officielles éditées par la Chambre des représentants</i>	<i>Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers</i>
<p>Commandes: Place de la Nation 2 1008 Bruxelles Tél. : 02/ 549 81 60 Fax : 02/549 82 74 www.lachambre.be courriel : publications@lachambre.be</p>	<p>Bestellingen: Natieplein 2 1008 Brussel Tel. : 02/ 549 81 60 Fax : 02/549 82 74 www.dekamer.be e-mail : publicaties@dekamer.be</p>

SOMMAIRE	Pages
I. Exposés introductifs	4
A. Exposé introductif de la ministre des Classes moyennes, des PME, des Indépendants et de l'Agriculture	4
B. Exposés introductifs des auteurs des propositions de loi jointes	5
II. Discussion générale	7
III. Discussion des articles et votes	16
Annexe: Présentation du projet de loi	20

INHOUD	Blz.
I. Inleidende uiteenzettingen	4
A. Inleidende uiteenzetting door de minister van Middenstand, KMO's, Zelfstandigen en Landbouw	4
B. Inleidende uiteenzettingen door de indieners van de toegevoegde wetsvoorstellen	5
II. Algemene bespreking	7
III. Artikelsgewijze bespreking en stemmingen	16
Bijlage: Presentatie van het wetsontwerp	20

Documents précédents:

Doc 53 **2938/ (2012/2013):**

001: Projet de loi.

Doc 53 **1763/ (2010/2011):**

001: Proposition de loi de Mme Gerkens et consorts.

Doc 53 **2588/ (2012/2013):**

001: Proposition de loi de Mme Demir et consorts.

Voorgaande documenten:

Doc 53 **2938/ (2012/2013):**

001: Wetsontwerp.

Doc 53 **1763/ (2010/2011):**

001: Wetsvoorstel van mevrouw Gerkens, c.s.

Doc 53 **2588/ (2012/2013):**

001: Wetsvoorstel van mevrouw Demir, c.s.

MESDAMES, MESSIEURS,

Votre commission a examiné ce projet de loi ainsi que les propositions de loi jointes au cours de sa réunion du 16 juillet 2013.

I. — EXPOSÉS INTRODUCTIFS

A. Exposé introductif de la ministre des Classes moyennes, des PME, des Indépendants et de l'Agriculture

Mme Sabine Laruelle, ministre des Classes moyennes, des PME, des Indépendants et de l'Agriculture, présente le projet de loi à l'aide d'un logiciel de présentation "Microsoft PowerPoint". Les images projetées sont reprises en annexe de ce rapport.

Elle expose que le système actuel soumet tous les revenus à une cotisation sociale, qui représente un pourcentage des revenus de la troisième année qui précède celle pour laquelle les cotisations sociales sont dues (revenus indexés de l'année N-3).

Le système actuel a été mis en place en 1967, à une époque où les revenus allaient croissant, et convenait alors parfaitement. A présent, les circonstances sont différentes: les personnes actives poursuivent souvent des carrières mixtes et les revenus, trois ans plus tard, sont parfois en diminution en raison des crises économiques. Certains éprouvent des difficultés pour payer et le nombre de dispenses de cotisation augmente. Par ailleurs, le système prend en compte deux fois les revenus des trois premières années, jamais ceux des trois dernières années.

La ministre renvoie à un exemple concret pour illustrer le problème (voir annexes): lorsque les revenus sont élevés il y a trois ans et faibles actuellement, les cotisations sont néanmoins élevées.

Le projet de loi soumis à l'examen a donc pour objectif de mettre en rapport plus étroits les revenus et les cotisations sociales, de sorte que les paiements soient davantage en adéquation avec le vécu économique des indépendants. En outre, les années d'activité incomplètes seront prises en compte.

Le nouveau système amène plus d'efficacité et demeure neutre au regard des dépenses budgétaires. Un comité de monitoring a été mis en place. Suivant une enquête nationale, quatre-vingts pour cent des indépendants se sont déclarés favorables à un régime "N sur N". Un accord faisant l'unanimité au sein de ce

DAMES EN HEREN,

Uw commissie heeft dit wetsontwerp, alsook de toegevoegde wetsvoorstellen, besproken tijdens haar vergadering van 16 juli 2013.

I. — INLEIDENDE UITEENZETTINGEN

A. Inleidende uiteenzetting door de minister van Middenstand, KMO's, Zelfstandigen en Landbouw

Mevrouw Sabine Laruelle, minister van Middenstand, KMO's, Zelfstandigen en Landbouw, stelt het wetsontwerp voor met behulp van een powerpointpresentatie. De geprojecteerde beelden zijn als bijlage opgenomen.

Zij legt uit dat in de huidige regeling alle inkomsten zijn onderworpen aan een sociale bijdrage die een percentage vormt van de inkomsten van het derde jaar voorafgaand aan dat waarvoor de sociale bijdragen zijn verschuldigd (geïndexeerde inkomsten van het jaar N-3).

De huidige regeling dateert van 1967, toen de inkomsten in stijgende lijn gingen en de regeling daardoor perfect geschikt was. Nu zijn de omstandigheden anders: beroepsactieve mensen hebben vaak gemengde loopbanen en de inkomsten zijn, drie jaar later, soms lager als gevolg van de economische crisissen. Sommigen hebben het moeilijk om te betalen en het aantal bijdragevrijstellingen neemt toe. Voorts wordt in de regeling tweemaal rekening gehouden met de inkomsten van de eerste drie jaar, nooit met die van de laatste drie jaren.

De minister verwijst naar een concreet voorbeeld om het probleem te illustreren (zie de bijlagen): als de inkomsten van drie jaar geleden hoog zijn maar momenteel laag, dan blijven de bijdragen niettemin hoog.

Het ter bespreking voorliggende wetsontwerp strekt er dus toe de inkomsten en de sociale bijdragen beter met elkaar in verhouding te brengen, zodat de betalingen voortaan meer in overeenstemming zijn met de economische realiteit van de zelfstandigen. Bovendien zal rekening worden gehouden met de onvolledige jaren van beroepsactiviteit.

De nieuwe regeling zorgt voor meer efficiëntie en blijft neutraal op het vlak van de budgettaire uitgaven. Er werd een monitoringscomité opgericht. Volgens een nationale enquête is 80 % van de zelfstandigen voorstander van een "N op N"-regeling. In maart 2013 kwam binnen het monitoringscomité een unaniem akkoord tot stand, dat

comité a été obtenu en mars 2013 qui rencontre les conditions de simplicité, de faisabilité — tant pour les caisses d'assurances sociales que l'administration — et de neutralité budgétaire.

Les cotisations d'une année N devront être payées sur les revenus de l'année N. Plus les revenus sont élevés, plus les cotisations le sont, et inversement. L'indépendant dispose de trois possibilités:

1. s'il ne connaît pas exactement le montant de ses revenus, sa caisse d'assurances sociales peut proposer le paiement de cotisations sur la base des revenus de l'année N-3 suivie d'une régularisation deux ans plus tard;

2. s'il dispose de plus de revenus, il paie directement davantage que cette proposition de la caisse. Selon l'enquête précitée, 78 pour cent des indépendants sont prêts à payer directement davantage l'année où leurs revenus augmentent;

3. si, en revanche, les revenus diminuent, l'indépendant aura, après accord de sa caisse d'assurances sociales, la possibilité de réduire ses cotisations. Cet accord s'explique par le souci d'éviter des problèmes susceptibles de découler d'une sous-estimation des revenus de la part de l'indépendant. L'administration collabore au développement de critères objectifs, afin de mettre en place un système applicable de manière uniforme sur tout le territoire.

Lorsque les revenus fiscaux sont connus, deux ans plus tard, une régularisation interviendra. Si l'indépendant a trop payé, il pourra récupérer l'excès; si ses contributions sont insuffisantes, il devra les compléter.

Quatre cas de figure peuvent se présenter, des majorations n'étant possibles que dans un seul, à savoir lorsque l'indépendant n'a pas payé ce qu'il aurait dû et que ce qu'il a payé est inférieur à la proposition de la caisse d'assurances sociales. Dans les autres, il n'y a pas de majorations.

Le projet de loi répond à une demande et s'appuie sur une logique économique. Il offre également plus de sécurité et de flexibilité. A l'avenir, l'indépendant dont les revenus diminuent pourra entreprendre des démarches pour réduire ses cotisations.

tegemeet komt aan de eisen van eenvoud, uitvoerbaarheid — zowel voor de sociale verzekeringsfondsen als voor de administratie — en budgettaire neutraliteit.

De bijdragen voor jaar N zullen worden betaald op de inkomsten van jaar N. Hoe hoger de inkomsten, hoe hoger de bijdragen, en omgekeerd. De zelfstandige beschikt over drie mogelijkheden:

1. als hij het exacte bedrag van zijn inkomsten niet kent, mag zijn sociaal verzekeringsfonds voorstellen dat bijdragen worden betaald op basis van de inkomsten van jaar N-3, gevolgd door een regularisatie twee jaar later;

2. als hij beschikt over meer inkomsten, dan betaalt hij onmiddellijk meer dan wat zijn verzekeringsfonds voorstelt; in dat geval zijn 78 % van de zelfstandigen bereid, volgens voormelde enquête, onmiddellijk meer te betalen het jaar dat hun inkomsten stijgen;

3. als daarentegen de inkomsten dalen, zal hij mits zijn sociaal verzekeringsfonds daarmee akkoord gaat, de mogelijkheid hebben om zijn bijdragen te verminderen. Dat akkoord heeft zijn bestaansreden, omdat men problemen moet voorkomen als gevolg van een onderschatting van de inkomsten door de zelfstandige. De administratie werkt samen aan de ontwikkeling van objectieve criteria om een uniforme toepassing op het gehele grondgebied mogelijk te maken.

Wanneer de fiscale inkomsten twee jaar later bekend zijn, zal een regularisatie plaatshebben. Als de zelfstandige te veel heeft betaald, kan hij het teveel recupereren; als zijn bijdragen onvoldoende zijn, zal hij ze moeten aanvullen.

Er kunnen zich vier mogelijkheden voordoen, waarbij verhogingen maar mogelijk zijn in één geval, namelijk wanneer de zelfstandige niet heeft betaald wat hij had moeten betalen en wanneer het door hem betaalde bedrag hoger ligt dan wat het sociaal verzekeringsfonds had voorgesteld. In de andere gevallen komt er geen verhoging.

Het wetsontwerp beantwoordt aan een vraag en is gebaseerd op een economische logica. Het biedt ook meer veiligheid en flexibiliteit. In de toekomst zal de zelfstandige wiens inkomsten afnemen, stappen kunnen zetten om zijn bijdragen te verminderen.

B. Exposés introductifs des auteurs des propositions de loi jointes

B.1. Proposition de loi modifiant l'arrêté royal n° 38 du 27 juillet 1967 organisant le statut social des travailleurs indépendants, instaurant un système de calcul des cotisations sociales sur la base des revenus de l'année en cours (DOC 53 1763/1)

Mme Muriel Gerkens (Ecolo-Groen) se réjouit de l'initiative du gouvernement et souligne l'importance de calquer les cotisations sociales sur les revenus des indépendants, afin d'éviter des régularisations douloureuses longtemps après la perception de revenus, ou des régularisations qui ne soient plus en rapport avec l'activité exercée par la suite.

Les principes développés dans la proposition de loi déposée par le groupe auquel appartient l'oratrice sont probablement fort similaires à ceux du projet de loi exposé par la ministre, le point de départ étant que, finalement, les cotisations recèlent un aspect provisoire, en ce que des régularisations subséquentes demeurent possibles en vertu de calculs ultérieurs.

Selon le texte de la proposition de loi à l'examen, le travailleur indépendant dispose de trois possibilités. Soit celui-ci s'acquitte du paiement de cotisations sociales en fonction d'un forfait minimal déterminé par le Roi — ce qui correspond au N-3 proposé par l'administration —, soit il s'acquitte du paiement de cotisations sociales en rapport avec les revenus professionnels de l'exercice précédent, soit il s'acquitte du paiement de cotisations sociales sur la base de revenus professionnels supérieurs au montant déterminé dans les deux cas évoqués ci-avant.

Une différence avec le projet de loi réside sans doute dans le fait que, selon la proposition de loi, le travailleur indépendant peut proposer un versement de cotisation relatif à un revenu qu'il apprécie le plus proche possible, c'est-à-dire le revenu de l'année précédente, ou les revenus de l'année précédente et de l'année en cours. Il peut encore se baser sur une déclaration fiscale ou les chiffres TVA du dernier trimestre, afin de s'appuyer sur des éléments correspondant davantage avec sa réalité. La ministre peut-elle expliciter pourquoi cette possibilité n'a pas été retenue dans le projet de loi?

Le projet de loi prévoit également un bonus ou un malus pour le versement des cotisations, le but étant d'encourager les travailleurs indépendants à verser de manière anticipative et régulière des cotisations égales ou supérieures à ce qu'ils doivent verser, et d'éviter le

B. Inleidende uiteenzetting door de indieners van de toegevoegde wetsvoorstellen

B.1. Wetsvoorstel tot wijziging van koninklijk besluit nr. 38 van 27 juli 1967 houdende inrichting van het sociaal statuut der zelfstandigen, teneinde een regeling in te stellen waarbij de sociale bijdragen worden berekend op grond van de inkomsten van het lopende jaar

Mevrouw Muriel Gerkens (Ecolo-Groen) is ingenomen met het regeringsinitiatief, en beklemtoont hoe belangrijk het is de sociale bijdragen af te stemmen op de inkomsten van de zelfstandigen, teneinde pijnlijke regularisaties lang na de inning van de inkomsten te voorkomen, dan wel regularisaties die niet langer in verhouding staan tot de nadien uitgeoefende activiteit.

De beginselen welke worden uiteengezet in het wetsvoorstel dat de fractie waartoe de spreekster behoort, heeft ingediend, sluiten waarschijnlijk nauw aan bij die van het door de minister ontvouwd wetsontwerp, aangezien dat ervan uitgaat dat de bijdragen per slot van rekening een voorlopig aspect omvatten, in die zin dat vervolgens regularisaties mogelijk blijven op grond van latere berekeningen.

Volgens de tekst van het ter bespreking voorliggende wetsvoorstel beschikt de zelfstandige over drie mogelijkheden. Ofwel betaalt hij de sociale bijdragen volgens een door de Koning bepaald minimaal forfaitair bedrag — dat overeenstemt met het door de administratie voorgestelde N-3 —, ofwel betaalt hij de sociale bijdragen naar evenredigheid van de beroepsinkomsten van het vorige aanslagjaar, ofwel betaalt hij de sociale bijdragen op grond van de beroepsinkomsten die hoger liggen dan het in de beide hierboven aangegeven gevallen.

Wellicht bestaat een verschil met het wetsontwerp erin dat, volgens het wetsvoorstel, de zelfstandige een bijdragestorting kan voorstellen in verband met een inkomen dat hij zo juist mogelijk inschat, dat wil zeggen het inkomen van het vorige jaar, dan wel de inkomsten van het vorige jaar én het lopende jaar. Voorts kan hij zich baseren op een belastingaangifte of de btw-cijfers van het recentste kwartaal, teneinde terug te vallen op gegevens die meer met zijn specifieke realiteit overeenstemmen. Kan de minister expliciteren waarom die mogelijkheid niet in het wetsontwerp is opgenomen?

Voorts voorziet het wetsontwerp in een bonus of een malus voor de bijdragestortingen, aangezien het de bedoeling is de zelfstandigen aan te moedigen om vooraf en geregeld bijdragen te storten die gelijk zijn aan of hoger liggen dan wat zij moeten storten, alsmede de

paiement de cotisations trop faibles. Il semblerait que le projet de loi prévoit un système différent.

En conclusion, l'intervenante estime que la délégation au Roi pour déterminer le forfait minimal évoqué plus haut ne se justifie pas; il vaut mieux que le législateur conserve cette compétence.

B.2. Proposition de loi modifiant l'arrêté royal n° 38 du 27 juillet 1967 organisant le statut social des travailleurs indépendants en vue de modifier la perception des cotisations sociales (DOC 53 2588/001)

M. Karel Uyttensprot (N-VA) annonce que la proposition de son groupe vise à responsabiliser le travailleur indépendant autant que possible, tout en améliorant la transparence en matière de cotisation sociale, suivant l'idée que les cotisations sociales sont dues par rapport à l'année au cours de laquelle les revenus furent générés, et ce à partir de la première année de travail complète. La proposition de loi est assez simple et fait appel à une estimation des revenus professionnels. Le paiement a lieu par rapport aux revenus des quatre derniers trimestres, à compter à partir du dernier trimestre de l'année civile. Cette estimation est faite dans un premier temps par le travailleur indépendant lui-même, conformément aux dispositions de l'arrêté royal.

II. — DISCUSSION GÉNÉRALE

La ministre considère que les deux propositions de lois jointes découlent d'un même principe et tendent vers le même objectif, mais elles sont inapplicables.

Le système défendu par Mme Muriel Gerkens est très complexe et très hybride. Or, il faut un système clair, facile et compréhensible pour l'indépendant.

Il faut d'ailleurs noter que la ministre n'est pas l'auteur du projet de loi soumis à l'examen; il procède d'un travail d'un an avec les caisses d'assurances sociales, avec les professionnels du chiffre, avec les administrations, avec les organisations d'indépendants au sein du comité de monitoring précité. Le long travail qui précède explique le nombre d'articles: 17.

L'idée est simple. Ou bien l'indépendant n'est pas en mesure d'estimer ses revenus et accepte de payer la cotisation proposée en attendant la régularisation ultérieure, deux ans plus tard, sans être confronté à

betaling van te lage bijdragen te voorkomen. Kennelijk voorziet het wetsontwerp in een andere regeling.

Tot besluit vindt de spreekster de machtiging van de Koning om het hierboven aangegeven minimale forfaitaire bedrag te bepalen niet verantwoord; het ware verkieslijk dat de wetgever die bevoegdheid behoudt.

B.2. Wetsvoorstel tot aanpassing van het koninklijk besluit nr. 38 van 27 juli 1967 houdende inrichting van het sociaal statuut der zelfstandigen tot wijziging van de inning van de sociale bijdragen

De heer Karel Uyttensprot (N-VA) stelt dat het wetsvoorstel van zijn fractie ertoe strekt de zelfstandige zoveel mogelijk te responsabiliseren, waarbij wordt gezorgd voor meer transparantie in verband met de sociale bijdragen. Dat gebeurt overeenkomstig de opvatting dat de sociale bijdragen verschuldigd zijn op het jaar waarin de inkomsten werden geboekt, en zulks vanaf het eerste volledige werkjaar. Het wetsvoorstel is vrij eenvoudig en maakt gebruik van een beroepsinkomstenraming. De betaling geschiedt in relatie tot de inkomsten van de laatste vier kwartalen, te rekenen van het laatste kwartaal van het kalenderjaar. Die raming gebeurt in een eerste fase door de zelfstandige zelf, overeenkomstig de bepalingen van het koninklijk besluit.

II. — ALGEMENE BESPREKING

Volgens *de minister* vloeien de beide toegevoegde wetsvoorstellen uit eenzelfde beginsel voort en beogen ze hetzelfde, maar zijn ze ontoepasbaar.

De door mevrouw Gerkens verdedigde regeling is erg ingewikkeld en halfslachtig. Er is echter een regeling nodig die voor de zelfstandige duidelijk, makkelijk en bevattelijk is.

Voorts moet worden opgemerkt dat de minister niet de indienster is van het ter bespreking voorliggende wetsontwerp; het is het resultaat van een jaar werken binnen het eerder al vermelde monitoringscomité, met de sociale verzekeringsfondsen, de beroepsaccountants, de administraties en de zelfstandigenorganisaties. De langdurige voorafgaande werkzaamheden verklaren waarom er 17 artikelen zijn.

Het idee is eenvoudig. Ofwel is de zelfstandige niet bij machte zijn inkomsten te ramen en aanvaardt hij de voorgestelde bijdrage te betalen in afwachting van de latere regularisatie twee jaar later, zonder met een verhoging

une majoration. Ou bien l'indépendant préfère payer des montants en rapport avec la manière dont il perçoit son activité économique. Si, dans ce deuxième cas, les revenus du travailleur indépendant sont plus importants que ce qu'il avait escompté, celui-ci pourra payer davantage. Si, en revanche, ils sont moindres, il pourra payer moins en fonction de certains facteurs susceptibles d'être pris en considération.

Ce système est très facile à comprendre et évite des calculs compliqués. Certes, il est nouveau et devra donc être évalué. Le projet de loi le prévoit d'ailleurs après deux ans. Ce sera le moment d'envisager une éventuelle modification de l'application de la majoration, voire de songer à une bonification.

La bonification a été envisagée mais sa mise en œuvre a été reportée après l'évaluation prévue dans les quatre ans. L'idée n'est pas que l'Institut national d'assurances sociales pour travailleurs (ci-après: "INASTI") joue le rôle d'une banque où les indépendants possèderaient leur compte courant.

Il importe, avant tout, de mettre en place le système, qui est très certainement susceptible d'évoluer, sans doute pour l'alléger encore plus.

*
* *

M. Karel Uyttersprot (N-VA) déclare que son groupe est favorable au projet de loi, qui responsabilise les travailleurs indépendants. Toutefois, l'article 19 du projet à l'examen prévoit l'entrée en vigueur de la loi le 1er janvier en 2015. Pourquoi une date tellement reculée?

Le membre poursuit son intervention avec d'autres questions.

Moyennant l'accord de l'INASTI, les travailleurs indépendants seront autorisés à payer des montants de cotisation moindres en fonction d'éléments objectifs que le Roi déterminera. Quels sont ces éléments?

Les indépendants dans le besoin peuvent demander une dispense de paiement de leurs cotisations sociales. Il appartient alors à l'INASTI de vérifier la réalité de la situation de l'indépendant. Jusqu'à présent, le cadre légal fait cependant défaut. Renvoyant à l'article 13 du projet de loi, le membre demande comment l'état de besoin sera apprécié.

te maken te krijgen. Ofwel geeft de zelfstandige er de voorkeur aan bedragen te betalen in verhouding tot de manier waarop hij zijn economische activiteit inschat. Indien de inkomsten van de zelfstandige in dat tweede geval hoger uitvallen dan hij had ingeschat, zal hij méér kunnen betalen. Als ze daarentegen lager uitvallen, zal hij minder kunnen betalen naargelang van bepaalde *factoren* die in aanmerking kunnen worden genomen.

Die regeling is heel makkelijk te begrijpen, en voorkomt ingewikkelde berekeningen. Het klopt dat ze nieuw is en dat ze dus zal moeten worden geëvalueerd. Het wetsontwerp stelt trouwens in uitzicht dat dit na twee jaar zal gebeuren. Op dat ogenblik zal worden overwogen de toepassing van de verhoging eventueel bij te sturen, dan wel zelfs te denken aan een bonificatie.

Bonificaties zijn weliswaar in overweging genomen, maar de invoering ervan werd uitgesteld tot na de voor binnen vier jaar geplande evaluatie. Het is niet de bedoeling dat het Rijksinstituut voor de Sociale Verzekeringen der Zelfstandigen (hierna afgekort tot RSVZ) optreedt als een bank waar de zelfstandigen eventueel over hun zichtrekening zouden beschikken.

In de allereerste plaats is het belangrijk te zorgen voor de instelling van die regeling, die ongetwijfeld nog kan evolueren naar wellicht een nog verdere vereenvoudiging ervan.

*
* *

De heer Karel Uyttersprot (N-VA) laat weten dat zijn fractie gewonnen is voor het wetsontwerp, dat de zelfstandigen tot verantwoordelijkheidszin aanzet. Artikel 19 van het ter bespreking voorliggende wetsontwerp voorziet er evenwel in dat het op 1 januari 2015 in werking treedt. Waarom ligt die datum zo ver in de toekomst?

Het lid vervolgt zijn betoog met nog andere vragen.

De zelfstandigen zullen met de instemming van het RSVZ lagere bijdragen mogen betalen volgens objectieve, door de Koning bepaalde elementen. Wat zijn die elementen?

Zelfstandigen die zich in staat van behoefte bevinden, kunnen verzoeken om een vrijstelling van betaling van hun sociale bijdragen. In dat geval komt het aan het RSVZ toe de werkelijke situatie van de zelfstandige na te trekken. Tot dusver ontbreekt het echter aan het benodigde wettelijke kader. Met verwijzing naar artikel 13 van het wetsontwerp vraagt het lid hoe het begrip "staat van behoefte" zal worden beoordeeld.

Quant à la dispense, le membre note qu'elle vaut pour les cotisations semestrielles. Qu'en est-il des cotisations de régularisation?

La situation des travailleurs indépendants qui prennent leur retraite, ou qui cessent *subitement* leur activité, a-t-elle été prise en considération?

Si l'indépendant n'a pas payé le montant dû au moment de la régularisation, une majoration de 3 % est prévue par rapport aux montants non payés. En outre, une majoration unique de 7 % peut être imposée, lorsque le montant de régularisation est exponentiel et qu'il excède substantiellement l'obligation. Quel en est le fondement? Existe-t-il un critère objectif, ou fait-on appel à un pouvoir d'appréciation?

*
* *

M. Bruno Valkeniers (VB) constate une nette amélioration dans le projet de loi par rapport au droit en vigueur, encore qu'il préfère la seconde proposition de loi présentée, qui limite la période de référence à une année. Se référant à l'article 17 du projet de loi et aux déclarations de la ministre, un doute subsiste dans le chef du membre: l'évaluation aura-t-elle lieu au bout de deux ans ou de quatre? Dans le second cas de figure, il faut reconnaître que la période est plutôt longue. Cela signifie-t-il que le système ne sera pas fermement établi avant 2019?

*
* *

Mme Valérie Warzée-Caverenne (MR) attire l'attention des membres sur l'article 3 du projet de loi à l'examen, qui vise à insérer dans l'arrêté n° 38 du 27 juillet 1967 organisant le statut social des travailleurs indépendants un article 11bis, dont le § 2 prévoit qu'en plus du système visé au § 1er "*le Roi peut, après avis du Comité général de gestion pour le statut social des travailleurs indépendants, créé en vertu de l'article 107 de la loi du 30 décembre 1992 portant des dispositions sociales et diverses, par arrêté délibéré en Conseil des ministres, mettre en œuvre un système de majoration unique spéciale de cotisations, ainsi qu'un régime de bonification spéciale unique (...)*". Est-il admis d'introduire ce système de majoration unique spéciale de cotisations avant l'échéance des deux ou quatre ans?

*
* *

Het lid merkt op dat de vrijstelling geldt voor de halfjaarlijkse bijdragen. Wat geldt er voor de regularisatiebijdragen?

Is rekening gehouden met de situatie van de zelfstandigen die met pensioen gaan of die *plots* hun activiteit stopzetten?

Indien de zelfstandige het op het ogenblik van de regularisatie verschuldigde bedrag niet heeft betaald, is voorzien in een verhoging met 3 % ten opzichte van de niet-betaalde bedragen. Voorts kan een eenmalige verhoging met 7 % worden opgelegd, wanneer het regularisatiebedrag een veelvoud bedraagt van, en significant hoger ligt dan de verplichting. Waarop berust dit? Bestaat er een objectief criterium of wordt een beroep gedaan op de beoordelingsbevoegdheid?

*
* *

De heer Bruno Valkeniers (VB) vindt het wetsontwerp een fikse stap vooruit ten opzichte van de bestaande wettelijke regeling; desalniettemin verkiest hij het tweede, ter bespreking voorgelegde wetsvoorstel, omdat het de referteperiode tot één jaar beperkt. Artikel 17 van het wetsontwerp en de verklaringen van de minister doen bij de spreker twijfels rijzen over het exacte tijdstip van de evaluatie: na twee of na vier jaar? Vier jaar zou wel heel lang zijn. Zou dat betekenen dat de regeling pas in 2019 definitief vorm krijgt?

*
* *

Mevrouw Valérie Warzée-Caverenne (MR) vestigt de aandacht van de leden op artikel 3 van het wetsontwerp, dat ertoe strekt in koninklijk besluit nr. 38 van 27 juli 1967 houdende inrichting van het sociaal statuut der zelfstandigen een artikel 11bis in te voegen. Paragraaf 2 van dat in uitzicht gestelde artikel bepaalt dat "[d]e Koning [...], na advies van het Algemeen beheerscomité voor het sociaal statuut der zelfstandigen, opgericht krachtens artikel 107 van de wet van 30 december 1992 houdende sociale en diverse bepalingen, bij in Ministerraad overlegd besluit, een systeem van eenmalige specifieke verhoging van de bijdragen, als ook een systeem van eenmalige specifieke bonificatie [kan] uitwerken, bovenop het systeem van verhogingen bedoeld in § 1 (...)". Kan men die eenmalige specifieke verhoging van de bijdragen invoeren vooraleer de termijn van twee of vier jaar verstreken is?

*
* *

M. Joseph George (cdH) juge le système existant plutôt désuet, compte tenu de l'évolution des revenus des indépendants dans le contexte actuel, quel que soit le type de profession (profession libérale ou commerciale, voire complémentaire). La période N-3 est, fort logiquement d'ailleurs, conservée dans le nouveau système, d'autant plus que les caisses d'assurances le propose. Il faut tenir compte du temps des enrôlements et de transmission de l'information. N'aurait-on cependant pas pu se référer à deux ans au lieu de trois? Après tout, l'enrôlement fiscal se fait de plus en plus rapidement (grâce à l'application informatique sur Internet appelée "Tax-on-web") et s'opère l'année de la déclaration.

Quant au système de majoration, le membre fait observer qu'il n'est pas toujours aisé pour un travailleur indépendant de prévoir dans quelle mesure ses revenus vont augmenter. Or, les majorations peuvent se révéler significatives, dès lors que les revenus auraient sensiblement crû, alors que le montant de cotisation a été acquitté comme demandé.

En ce qui concerne les dispenses, le membre exprime ses réserves par rapport au fonctionnement de la Commission qui les accorde. La centralisation à Bruxelles est par ailleurs pénalisante pour les habitants des zones les plus éloignées de la capitale. Mais surtout, le risque de perdre la dispense et de se voir imposer une majoration en plus est assez interpellant.

Enfin, l'INASTI conserve-t-elle sa compétence d'accorder l'exonération des majorations? Il est à noter que bien souvent, les caisses d'assurances sociales ne portent pas cette possibilité à la connaissance de leurs affiliés. Comme les affiliés disposent du droit de demander la dispense, l'information devrait circuler. Le silence à ce sujet est interpellant.

*
* *

Mme Muriel Gerken (Ecolo-Groen) demande de quelle manière l'indépendant va obtenir des caisses d'assurances sociales l'information adéquate et comment le suivi sera organisé. En effet, les caisses aiment avoir la garantie que l'indépendant paiera suffisamment. Elles auront tendance à surestimer les cotisations à payer. Il faudrait éviter que le projet échoue en raison d'une interprétation trop peureuse des caisses.

Volgens de heer Joseph George (cdH) is de thans vigerende regeling veeleer achterhaald. Dat blijkt uit de manier waarop de inkomsten van de zelfstandigen, ongeacht het soort beroep (vrij beroep, handelaar of zelfs zelfstandige in bijberoep), in de huidige context evolueren. De referentieperiode N-3 blijft in de nieuwe regeling gehandhaafd, wat overigens logisch is als men bedenkt dat de sociale verzekeringsfondsen daarom hebben gevraagd. Het is zaak rekening te houden met de tijd die nodig is voor de inkomingen en de gegevensoverdracht. Desalniettemin vraagt de spreker zich af of de referentieperiode niet veeleer twee jaar zou moeten bedragen, in plaats van drie. Per slot van rekening verloopt de fiscale inkomingen almaar sneller (dankzij internettoepassingen zoals het informaticasysteem *Tax-on-Web*) en vindt zij nog plaats tijdens het jaar van de aangifte.

Wat de verhogingsregeling betreft, stipt de spreker aan dat het voor een zelfstandige niet altijd makkelijk is vooraf in te schatten hoeveel zijn inkomsten zullen stijgen. De beoogde verhogingen zouden wel eens significant kunnen zijn indien de inkomsten van de betrokken zelfstandige fors de hoogte zijn ingegaan, terwijl hij tegelijk gewoon het gevraagde bijdragebedrag heeft betaald.

Aangaande de vrijstellingen tekent de spreker voorbehoud aan bij de werking van de commissie die ze verleent. Overigens treft de centralisatie in Brussel de mensen die ver van de hoofdstad wonen. Vooral het risico dat de betrokkene zijn vrijstelling verliest en een verhoging opgelegd krijgt, doet bij de spreker de wenkbrauwen fronsen.

Tot slot wenst hij te vernemen of het RSVZ bevoegd blijft om zelfstandigen van eventuele verhogingen vrij te stellen. Vaak brengen de sociale verzekeringsfondsen hun leden immers niet op de hoogte van die mogelijkheid. Aangezien die leden echter het recht hebben een vrijstelling aan te vragen, zou de informatie daaromtrent moeten worden verspreid. Dat dit niet gebeurt, roept vragen op.

*
* *

Muriel Gerken (Ecolo-Groen) vraagt hoe de zelfstandigen van de sociale verzekeringsfondsen de gepaste informatie zullen krijgen en hoe de follow-up zal worden opgevat. De sociale verzekeringsfondsen zien er namelijk nauwlettend op toe dat de zelfstandige voldoende betaalt. Ze zullen de neiging vertonen om de bijdragen die moeten worden betaald te overschatten. Het komt er dan ook op aan te voorkomen dat de ontworpen tekst zijn doel mist doordat de fondsen de tekst nodeloos omzichtig gaan interpreteren.

*
* *

Mme Isabelle Emmerly (PS) constate que le projet de loi résulte d'un travail collectif par tous les acteurs concernés. Elle rappelle qu'au cours de la législature précédente, son groupe avait déjà soutenu une initiative visant à simplifier le mode de perception des cotisations sociales des travailleurs indépendants, qui s'appuyait sur un système de paiement anticipatif, partiellement comparable au système du projet de loi soumis à l'examen, dans le but d'éviter des paiements trop importants. C'est également le point intéressant de l'actuel projet.

Le maintien du système N-3, tel que le groupe auquel appartient l'intervenante le concevait, se fondait sur l'avis du Comité général de gestion, qui estimait à raison que le système N sur N n'était techniquement pas réalisable, car il ne pouvait pas reposer sur une connaissance précise des revenus. Il souhaitait par contre déjà raccourcir les délais, voire même prendre en considération les revenus de l'année en question. Le choix de maintenir N-3 avec la possibilité de versements anticipatifs était également motivé par des raisons budgétaires, puisque le rapport final du comité de monitoring estimait le déficit potentiel d'une réforme en ce sens-là à 330 millions d'euros pour les deux premières années.

Le groupe auquel appartient le membre était assez circonspect quant à l'impact positif du modèle N sur N, qui n'exclut pas les comportements irrationnels dans le chef d'un indépendant qui limiterait à tort très fortement ses cotisations provisoires.

Le système proposé par la ministre fait la synthèse de deux conceptions et revêt donc un aspect hybride. Il répond aux nombreuses attentes, se montre en phase avec la réalité économique guère florissante et avec le marché de l'emploi, tout en évitant d'obérer le budget de l'État.

Pour conclure, l'intervenante marque son approbation avec le projet de loi et attend avec intérêt la future évaluation. La réforme de la procédure relative à l'obtention de la dispense est également applaudie et l'ensemble des dispositions ne peut que réjouir les indépendants.

*
* *

Mevrouw Isabelle Emmerly (PS) stelt vast dat het wetsontwerp de vrucht is van een collectieve voorbereiding door alle betrokken actoren. Ze herinnert eraan dat de fractie waartoe ze behoort al tijdens de vorige zittingsperiode een wetgevend initiatief had gesteund dat strekte tot vereenvoudiging van de manier waarop de sociale bijdragen van de zelfstandige worden geïnd. Daarbij werd uitgegaan van een voorafbetaling die voor een deel te vergelijken valt met de regeling die in het ter bespreking voorliggende wetsontwerp is opgenomen. Bedoeling van het eerdere wetgevend initiatief was te voorkomen dat de zelfstandige plots een al te omvangrijk bedrag zou moeten betalen, wat eveneens — en terecht — met dit wetsontwerp wordt beoogd.

De instandhouding van de N-3-referteperiode, waar ook de fractie van de spreekster voor pleitte, was ingegeven door het advies van het Algemeen Beheerscomité, dat met recht en reden van oordeel was dat een "N op N"-regeling technisch niet realiseerbaar is, omdat men daarbij niet kan uitgaan van precieze inkomstgegevens. Wel wilde de fractie van de spreekster reeds tijdens de vorige zittingsperiode de termijnen verkorten en zelfs al rekening houden met de inkomsten van het lopende jaar. De keuze voor het behoud van de N-3-referteperiode, mét de mogelijkheid voorafbetalingen te verrichten, was eveneens ingegeven door budgettaire motieven. In het eindverslag van het monitoringcomité stond immers dat een hervorming in die zin tijdens de eerste twee jaar 330 miljoen euro zou kunnen kosten.

De fractie van de spreekster was er dus allesbehalve van overtuigd dat het N op N-model een positieve impact zou hebben, omdat het niet uitsluit dat een zelfstandige onverstandige dingen zou gaan doen, bijvoorbeeld door zijn voorlopige bijdragen onterecht zo laag mogelijk te houden.

De door de minister naar voren geschoven regeling vormt de synthese van twee opvattingen en is dus hybride van aard. Ze biedt een antwoord op tal van verwachtingen en is afgestemd op de belabberde economische toestand en op de arbeidsmarkt; tegelijkertijd wordt de Rijksbegroting ontzien.

Tot besluit zegt de spreekster dat dit wetsontwerp haar steun krijgt en dat ze benieuwd is naar de resultaten van de evaluatie van deze toekomstige wet. Ook de hervorming van de procedure voor de verkrijging van een vrijstelling is volgens de spreekster een goede zaak, omdat die de zelfstandigen alleen maar ten goede kan komen.

*
* *

Mme Leen Dierick (CD&V) exprime son soutien en faveur du projet de loi à l'examen, car il tient compte de la réalité des indépendants. Il vaut mieux, en effet, adapter les cotisations sociales aux revenus d'une année donnée. Dans le système actuel, certains indépendants peuvent rencontrer des problèmes lorsqu'ils doivent payer des cotisations élevées en raison du fait qu'ils ont eu des revenus élevés auparavant. Comme d'autres orateurs, le membre constate que le marché de l'emploi évolue: il y a plus de carrières mixtes qu'avant. Le système actuel n'est pas totalement dépourvu de qualités pour autant: dès l'instant où le paiement est fait, il devient définitif et ne peut être revu, ce qui parfois s'avère très simple et commode. Le nouveau système paraît plus complexe, tant pour les indépendants que les caisses d'assurances sociales. Ainsi, l'indépendant devra être en mesure d'évaluer ses rentrées avec un certain degré de précision. Des régularisations sont également possibles deux ans plus tard et l'indépendant devra être conscient de ses droits ou de ses dettes.

Si le groupe auquel appartient le membre soutient l'adaptation du système actuel, qui marque incontestablement un pas en avant, la crainte que le projet de loi ne rende la réalité plus complexe — et moins transparente — subsiste. Il est bien de prévoir un moment d'évaluation après deux ans. Une information suffisante des indépendants et des caisses d'assurances sociales ne doit pas être négligée: la ministre envisage-t-elle d'organiser une campagne d'information?

*
* *

M. Willem-Frederik Schiltz (Open Vld) se réjouit du fait que la ministre s'efforce de modifier une législation qui affecte le travail de nombreux indépendants. Le nouveau système ne risque-t-il pas, cependant, d'augmenter la surcharge administrative? L'indépendant devra demeurer attentif à sa situation et suivre ses rentrées. Qu'en est-il de l'impact budgétaire: ne risque-t-on pas d'assister à une déséquilibre entre le nombre de demandes de réduction et les majorations? Enfin, le membre se dit relativement préoccupé quant au système des majorations,.

*
* *

La ministre répond que la loi entrera en vigueur le 1er janvier 2015. Cela semble lointain, mais les caisses d'assurances sociales ne pourraient pas commencer

*
* *

Mevrouw Leen Dierick (CD&V) steunt het ter bespreking voorliggende wetontwerp, omdat het rekening houdt met de concrete noden van de zelfstandigen. Het is inderdaad beter de sociale bijdragen aan te passen aan de inkomsten van een welbepaald jaar. In de vigerende regeling kunnen sommige zelfstandigen het moeilijk krijgen wanneer ze hoge bijdragen moeten betalen omdat ze een aantal jaren terug veel inkomsten hadden. Net als andere sprekers stelt het lid vast dat de arbeidsmarkt evolueert: er zijn méér gemengde loopbanen dan vroeger. Toch heeft de huidige regeling ook haar voordelen: zodra de betaling is verricht, is ze definitief en kan er niet meer op worden teruggekomen; soms is dat zeer eenvoudig en praktisch. De in uitzicht gestelde regeling lijkt complexer, zowel voor de zelfstandigen als voor de sociale verzekeringsfondsen. Zo zal de zelfstandige zijn inkomsten behoorlijk precies moeten kunnen inschatten. Regularisaties blijven mogelijk (met name twee jaar later) en de zelfstandige zal zich bewust moeten zijn van zijn rechten of schulden.

De fractie waartoe de spreekster behoort, steunt weliswaar de aanpassing van de vigerende regeling omdat aldus onbetwistbaar een stap vooruit wordt gezet, maar vreest wel dat het wetsontwerp een al ingewikkelde regeling nog complexer — en minder transparant — zal maken. Daarom is het goed dat de nieuwe regeling na twee jaar zal worden geëvalueerd. Voorts is het van belang de zelfstandigen en de sociale verzekeringsfondsen toereikend te informeren. Denkt de minister aan een informatiecampagne?

*
* *

De heer Willem-Frederik Schiltz (Open Vld) vindt het best dat de minister een wetgeving wil wijzigen die op het werk van heel wat zelfstandigen een weerslag heeft. Dreigt de nieuwe regeling echter niet tot meer administratief werk te leiden? De zelfstandige zal zijn situatie aandachtig moeten opvolgen en zijn inkomsten nauwkeurig bijhouden. Hoe zit het met de begrotingsimpact: bestaat het risico niet dat het evenwicht tussen het aantal aanvragen tot vermindering en de verhogingen verstoord raakt? Tot slot stemt het systeem van de verhogingen de spreker enigszins zorgelijk.

*
* *

De minister antwoordt dat de wet op 1 januari 2015 in werking zal treden. Dat lijkt veraf, maar de sociale verzekeringsfondsen zouden niet eerder kunnen beginnen,

plus tôt, car il faut du temps pour installer un nouveau système informatique et la date du 1er janvier s'impose. Il est clair que la ministre aurait préféré la date du 1er janvier 2014. Mais l'objectif de toutes les parties prenantes et de la ministre est que la mise en œuvre se fasse sans causer de problèmes aux indépendants. Il faudra aussi former le personnel des caisses d'assurances sociales, publier des documents et informer les travailleurs indépendants.

En ce qui concerne les dispenses, la durée moyenne de la procédure qui était d'un an a été ramenée en 2012 à six mois. Le nouveau système a pour objet de désengorger les commissions de dispense. Les critères de dispenses sont ceux qui prévalent en ce moment.

La ministre conteste que le système sera moins transparent, bien au contraire. Aujourd'hui en tous cas, il n'y a aucune transparence: le travailleur indépendant paye des cotisations sociales pour des revenus qui remontent à trois ans et qu'il ne perçoit plus. C'est précisément en raison de l'absence de transparence que quatre-vingts pour cent des travailleurs indépendants demandent un changement du système. Le nouveau système permettra à l'indépendant d'adapter ses cotisations, modulables selon ses revenus au moment de payer les cotisations, grâce à l'introduction davantage de transparence.

La ministre confirme le fait qu'une évaluation aura lieu au bout de quatre ans, mais il sera procédé à un début d'évaluation après deux ans déjà. Vu que le projet de loi porte sur un système N sur N et que l'évaluation ne peut commencer que deux ans après, c'est-à-dire après une année de fonctionnement, il n'est pas possible d'avoir une évaluation plus tôt. Voilà pourquoi l'évaluation définitive intervient après quatre ans.

En ce qui concerne la cessation des activités, le travailleur indépendant fera l'objet d'une régularisation de sa situation après deux ans, mais il sera tenu compte des revenus réels obtenus au cours de l'année de la cessation des activités. Ainsi, lorsqu'un indépendant arrête ses activités au cours d'un mois de juin d'une année donnée, il paye deux fois des cotisations sur cette année-là. La régularisation portera donc sur les six mois. La différence avec le système en vigueur est notable, puisque l'indépendant qui arrête ses activités paye, dans l'état actuel du droit, des cotisations sociales relatives à une année complète, vieille de trois ans. Le nouveau système permet, en revanche, de tenir compte des années incomplètes.

omdat de installatie van een nieuw informaticasysteem tijd vraagt en 1 januari een verplichte datum is. Uiteraard had de minister liever gezien dat de wet op 1 januari 2014 in werking kon treden. Alle betrokken partijen en de minister wilden er echter voor zorgen dat de tenuitvoerlegging van de wet vlekkeloos zou verlopen voor de zelfstandigen. Het personeel van de sociale verzekeringsfondsen zal trouwens ook moeten worden opgeleid, er moeten documenten worden gepubliceerd en de zelfstandigen moeten op de hoogte worden gebracht.

Wat de vrijstellingen betreft, werd de gemiddelde duur van de procedure, die voorheen één jaar bedroeg, in 2012 teruggebracht tot zes maanden. De nieuwe regeling is bedoeld om de Commissies voor vrijstelling te ontlasten. De criteria voor de vrijstellingen zijn de thans geldende.

De minister betwist dat de regeling minder transparant zal zijn, wel integendeel. Vandaag is van transparantie in elk geval geen sprake: de zelfstandige betaalt sociale bijdragen voor inkomsten die dateren van drie jaar eerder en die hij nu niet langer heeft. Het is net omdat er geen transparantie is dat tachtig procent van de zelfstandigen vraagt dat de regeling zou worden gewijzigd. In de nieuwe regeling zal de zelfstandige, dankzij de grotere transparantie, zijn bijdragen kunnen aanpassen aan zijn inkomsten op het ogenblik dat hij zijn bijdragen betaalt.

De minister bevestigt dat na vier jaar een evaluatie zal volgen, maar na twee jaar wordt al een aanvangsevaluatie gemaakt. Aangezien het wetsontwerp uitgaat van een "N op N"-regeling en de evaluatie pas twee jaar later kan beginnen, met andere woorden na één jaar toepassing, kan de evaluatie niet eerder worden georganiseerd. Daarom heeft de definitieve evaluatie plaats na vier jaar.

Wat de stopzetting van de activiteiten betreft, zal de situatie van de zelfstandige na twee jaar worden geëvalueerd, maar er zal rekening worden gehouden met de reële inkomsten van het jaar waarin de activiteiten worden stopgezet. Wanneer een zelfstandige bijvoorbeeld zijn activiteiten stopzet tijdens de maand juni van een bepaald jaar, zal hij voor dat jaar tweemaal bijdragen betalen. De regularisatie zal dan over de zes maanden gaan. Het verschil met het geldende systeem is aanzienlijk, want de zelfstandige die zijn activiteiten stopzet betaalt, in de huidige stand van het recht, sociale bijdragen voor een volledig jaar, te weten drie jaar geleden. In het nieuwe systeem kan daarentegen rekening worden gehouden met de onvolledige jaren.

La ministre précise encore que l'indépendant peut demander un ajustement en fin d'année, s'il constate, par exemple, une augmentation sensible de ses revenus au cours des trois dernières années.

Un régime transitoire est prévu pour la prise de pension: l'indépendant ne souhaitant pas attendre deux ans pour obtenir une régularisation pourra opter pour le paiement, à titre définitif, de la cotisation proposée. Les majorations de 3 % seront trimestrielles. Quant aux bonifications, la ministre aurait préféré ne retenir que les bonifications, en se passant des majorations. Vu le contexte financier, il faut rester réaliste. Ainsi, l'INASTI ne doit pas être confondue avec une banque. Le paiement d'un intérêt ne peut pas, non plus, être rendu trop intéressant. De toute façon, ces questions seront examinées plus avant lors de l'évaluation.

L'INASTI pourra, par ailleurs, remettre les majorations, comme dans le système existant.

En matière de statut social, il est vrai que l'information est problématique. Nombreux sont, en effet, les travailleurs indépendants qui ne connaissent pas leurs droits. Les caisses d'assurances sociales envoient un récapitulatif des droits à leurs affiliés, mais un travail plus important devra être fourni au cours de l'année et demie à venir. Le volonté de responsabiliser davantage les caisses résulte en partie du déficit en matière d'information, mais découle également d'un objectif d'accompagnement du travailleur indépendant, pour l'amener à payer des montants de cotisation en juste adéquation avec ses revenus. La ministre souligne que si l'indépendant s'acquitte d'au moins le montant proposé, jamais il ne subira de majoration. La majoration n'intervient que si le travailleur a payé moins que ce qui lui est proposé et qu'il aurait dû payer plus.

Le nouveau système ne générera aucunement de surcharge administrative. Aujourd'hui, l'indépendant qui éprouve des difficultés de paiement relatives aux cotisations sociales doit faire les démarches pour demander un report d'échéance de paiement ou une dispense de paiement. Après la réforme, soit le travailleur paye le montant proposé, soit il paye plus et cela sans aucun dossier ni procédure. Ce n'est que lorsque le travailleur indépendant paye moins qu'il doit s'adresser à sa caisse de cotisation sociale, laquelle doit répondre endéans le mois.

Si le système initialement conçu aurait engendré un coût de 300 millions, le projet de loi tel qu'il est élaboré à présent est budgétairement neutre — ce qui est confirmé par toutes les analyses.

Voorts preciseert de minister dat de zelfstandige op het einde van het jaar een aanpassing kan vragen, als hij bijvoorbeeld merkt dat zijn inkomsten de voorbije drie jaar fors zijn gestegen.

In verband met de pensionering is in een overgangsregeling voorzien: de zelfstandige die geen twee jaar wenst te wachten alvorens een regularisatie te ontvangen, kan ervoor kiezen definitief de voorgestelde bijdrage te betalen. De verhogingen met 3 % zullen driemaandelijks zijn. Voorts had de minister het liefst alleen de bonificaties behouden en de verhogingen laten vallen. Gezien de financiële context moet men echter realistisch blijven. Het RSVZ is nu eenmaal geen bank. Het betalen van een intrest mag ook weer niet té interessant zijn. Die aspecten zullen in elk geval tijdens de evaluatie verder worden behandeld.

Bovendien kan het RSVZ de verhogingen uitstellen, zoals in de huidige regeling het geval is.

Wat het sociaal statuut betreft, schort er inderdaad iets aan de informatieverstrekking. Tal van zelfstandigen kennen immers hun rechten niet. De sociale verzekeringsfondsen bezorgen hun leden een synthese van die rechten, maar het komende anderhalf jaar zal een grotere inspanning nodig zijn. De wens om de fondsen meer verantwoordelijkheid te geven is deels ingegeven door de gebrekkige informatieverstrekking, maar sluit ook aan bij de beoogde begeleiding van de zelfstandige, om ervoor te zorgen dat deze bijdragen betaalt die in lijn zijn met zijn inkomsten. De minister benadrukt dat als de zelfstandige minstens het voorgestelde bedrag betaalt, hem nooit een verhoging zal worden aangerekend. Een verhoging komt er alleen als de zelfstandige minder heeft betaald dan wat hem wordt voorgesteld en hij meer had moeten betalen.

Het nieuwe systeem zal niet tot meer administratief werk leiden. Vandaag moet de zelfstandige die het moeilijk heeft met het betalen van zijn sociale bijdragen, stappen ondernemen om een verlenging van de betalingstermijn dan wel een betalingsvrijstelling te verkrijgen. Na de hervorming betaalt hij ofwel het voorgestelde bedrag, ofwel betaalt hij meer en dat zonder dat een dossier wordt opgemaakt of een procedure gestart. Het is pas wanneer de zelfstandige minder betaalt dat hij zich moet wenden tot het sociaal verzekeringsfonds, dat binnen de maand moet antwoorden.

Aanvankelijk zou de regeling 300 miljoen hebben gekost, maar het nu voorliggende wetsontwerp is budgettair neutraal — wat door alle analyses wordt bevestigd.

Quels sont les éléments objectifs permettant d'obtenir une réduction des cotisations sociales? La ministre cite quelques exemples, tels les cotisations récentes impossibles à recouvrer, les dispenses récentes, les cotisations récentes non payées, la maladie, l'accident ou l'handicap, l'accouchement, les saisies récentes, l'aide des centres publics d'action sociale ("CPAS"), le règlement collectif de dettes, la faillite personnelle, la faillite d'un client important, la déclaration de tva, la tendance à la baisse des derniers revenus connus, l'arrêt partiel des activités, la diminution du nombre de travailleurs, la crise sectorielle (par exemple, l'agriculture),...

En conclusion, la ministre reconnaît le caractère hybride de la réforme, qui possède les avantages de deux systèmes en contournant les écueils.

*
* *

M. Karel Uyttersprot (N-VA) demeure convaincu que la proposition de loi de son groupe offre un degré de transparence supérieur au projet de loi. Cela étant, le membre demande si les dispenses sont possibles pour les contributions de régularisation, à l'instar du système relatif aux cotisations trimestrielles?

*
* *

La ministre répond par "oui", la dispense est accordée par trimestre, y compris pour la régularisation.

*
* *

Mme Muriel Gerkens (Ecolo-Groen) s'interroge par rapport au cas suivant. Prenons un travailleur indépendant qui, au mois d'octobre, examine les trois trimestres précédents et s'aperçoit que son chiffre d'affaires augmente. Peut-il s'adresser à sa caisse d'assurances sociales pour l'informer de l'évolution de ses revenus N en vue de modifier les cotisations?

*
* *

La ministre répond qu'un travailleur indépendant ne doit s'adresser à sa caisse d'assurances sociales que pour une modification à la baisse des cotisations.

*
* *

Op grond van welke objectieve elementen kan een vermindering van de sociale bijdragen worden verkregen? De minister somt een aantal voorbeelden op: recente, niet-invorderbare bijdragen, recente vrijstellingen, recente niet-betaalde bijdragen, ziekte, ongeval of handicap, bevalling, een recente inbeslagneming, OCMW-steun, collectieve schuldenregeling, eigen faillissement, faillissement van een belangrijke klant, btw-aangifte, dalende trend van de laatste bekende inkomsten, de gedeeltelijke stopzetting van de activiteiten, de vermindering van het aantal werknemers, crisis in een bepaalde sector (de landbouw, bijvoorbeeld) enzovoort.

Tot slot erkent de minister de gemengde aard van de hervorming, die de voordelen van twee systemen combineert en de struikelblokken omzeilt.

*
* *

De heer Karel Uyttersprot (N-VA) blijft ervan overtuigd dat het wetsvoorstel van zijn fractie transparanter is dan het voorliggende wetsontwerp. Voorts vraagt hij of de vrijstellingen mogelijk zijn voor de regularisatiebijdragen, zoals dat het geval is voor het systeem van de driemaandelijks bijdragen?

*
* *

De minister beantwoordt die vraag bevestigend. De vrijstelling wordt per kwartaal toegekend, óók voor regularisaties.

*
* *

Mevrouw Muriel Gerkens (Ecolo-Groen) heeft een specifieke vraag. Stel dat een zelfstandige in oktober de vorige drie kwartalen in ogenschouw neemt en vaststelt dat zijn omzet stijgt. Kan hij dan met zijn sociaal verzekeringsfonds contact opnemen om melding te maken van het verloop van zijn inkomsten in het jaar N met het oog op een wijziging van de bijdragen?

*
* *

De minister antwoordt dat een zelfstandige zich alleen maar tot zijn sociaal verzekeringsfonds dient te wenden voor een verlaging van zijn bijdragen.

*
* *

M. Joseph George (cdH) souhaite dissiper tout doute éventuel. Est-il exact que, dans l'hypothèse où le travailleur indépendant paye sa cotisation sur la base d'une proposition de la caisse d'assurances sociales, celui-ci ne payera pas de majoration, même s'il y a matière à régularisation? De même, ne payera-t-il pas, non plus, la majoration unique spéciale susceptible d'être mise en place par arrêté royal?

*
* *

La ministre répond que tout ceci est bien exact; il n'y a pas de majoration si le travailleur indépendant paye N-3.

III. — DISCUSSION DES ARTICLES ET VOTES

Article 1er

Cet article renvoie à l'exercice du pouvoir législatif fédéral conformément à l'article 78 de la Constitution et ne donne lieu à aucune observation.

Il est adopté à l'unanimité.

Art. 2

Cet article vise à modifier l'article 11 de l'arrêté royal n° 38 du 27 juillet 1967 organisant le statut social des travailleurs indépendants, modifié en dernier lieu par la loi du 26 mars 2007.

*Mme Muriel Gerken (Ecolo-Groen) demande des explications supplémentaires par rapport à l'article abordé. Cet article renvoie aux revenus de l'année N et aux revenus antérieurs dans les écritures. En même temps, la ministre prévoit une série de tranches de revenus; le travailleur indépendant est invité à situer ses revenus par rapport à certains seuils et plafonds. Le § 3 de l'article 11, *in fine*, définit les pouvoirs du Roi en cette matière, et lui accorde au fond l'autorisation de modifier ou d'ajouter des tranches de revenus. En même temps, le pouvoir exécutif peut décider que "l'indépendant puisse lui-même proposer à sa caisse d'assurances sociales (...) le montant du revenu sur la base duquel il souhaite payer les cotisations provisoires."*

La ministre répond que selon le projet de loi, il est prévu que le système proposé puisse revêtir un caractère transitoire. Ou bien la loi est définitive, ou bien le système subira un changement après l'évaluation de celui-ci pour évoluer vers un réel système N sur N.

De heer Joseph George (cdH) wil graag elke mogelijke twijfel uit de weg ruimen. Klopt het dat, als de zelfstandige zijn bijdrage betaalt op basis van een voorstel van het sociaal verzekeringsfonds, hij geen verhoging betaalt, zelfs als er reden voor een regularisatie? Zal hij evenmin de bijzondere eenmalige verhoging betalen die bij koninklijk besluit kan worden ingesteld?

*
* *

De minister antwoordt dat dit inderdaad zo is; van een verhoging is geen sprake als de zelfstandige in het jaar N-3 betaalt.

III. — ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING

Artikel 1

Dit artikel verwijst naar de uitoefening van de wetgevende macht overeenkomstig artikel 78 van de Grondwet. Er worden geen opmerkingen gemaakt.

Het wordt eenparig aangenomen.

Art. 2

Dit artikel strekt tot wijziging van artikel 11 van het koninklijk besluit nr. 38 van 27 juli 1967 houdende inrichting van het sociaal statuut der zelfstandigen, het laatst gewijzigd bij de wet van 26 maart.

*Mevrouw Muriel Gerken (Ecolo-Groen) verzoekt om enige aanvullende toelichting over dat artikel. Het verwijst naar de inkomsten van het jaar N en naar die van de vorige jaren zoals ze in de boeken zijn ingeschreven. Tezeldertijd voorziet de minister in een aantal inkomensschijven; de zelfstandige wordt verzocht zijn inkomsten te bepalen ten aanzien van bepaalde drempels en plafonds. Artikel 11, § 3, *in fine*, omschrijft de bevoegdheden van de Koning dienaangaande en verleent Hem eigenlijk de machtiging om inkomensschijven aan te passen of toe te voegen. Parallel daarmee kan de uitvoerende macht beslissen dat "de zelfstandige (...) zelf het bedrag van het inkomen op basis waarvan hij voorlopige bijdragen wenst te betalen, kan voorstellen aan zijn sociaal verzekeringsfonds."*

De minister antwoordt dat er luidens het wetsontwerp in wordt voorzien dat de voorgestelde regeling als een overgangsregeling kan gelden. Ofwel is de wet definitief, ofwel zal de regeling, nadat ze werd geëvalueerd, een wijziging ondergaan om te evolueren naar een echte

Autrement dit, la loi autorisera le ministre en exercice à faire évoluer le système.

Mme Muriel Gerkens (Ecolo-Groen) regrette que cet article n'inclut pas un tiret suivant lequel l'indépendant peut déterminer le montant du revenu de base sur lequel il veut payer ses cotisations et suivant lequel cet indépendant soumet ce montant à l'autorisation des caisses d'assurances sociales. Ainsi, et grâce aux éléments objectifs, le mécanisme voulu pourra pleinement se mettre en place et l'évaluation s'en retrouvera d'autant plus enrichie. Cela est préférable à la délégation de pouvoirs évoquée plus haut.

La ministre répond que c'est exactement cela que dit le projet de loi à l'examen; le Roi peut adapter ou ajouter des plachers et des tranches. Il s'agit d'un système transitoire qui peut également devenir définitif. Et ce système, tel qu'il est prévu, assure la neutralité budgétaire. L'indépendant peut invoquer un revenu qui diminue et se situe par rapport à une tranche. Car le revenu fiscal définitif est celui qui détermine les cotisations sociales. Il est vrai que le projet de loi se base sur des tranches. C'est justifié par le fait que la diminution de la cotisation sociale est accordée en fonction d'un faisceau d'éléments, et non du revenu définitif.

*
* *

Suite à cet échange, l'article 2 est adopté à l'unanimité.

Art. 3 à 17

Ces articles ne suscitent pas de commentaires.

Ils sont adoptés successivement et à l'unanimité.

*
* *

L'ensemble du projet de loi, y compris les corrections d'ordre linguistique et légistique, est adoptée à l'unanimité.

Par conséquent, les propositions de loi jointes sont sans objet.

Le rapporteur,

Le président,

Valérie
WARZEE-CAVERENNE

Liesbeth
VAN DER AUWERA

"N op N"-regeling. De wet zal de minister in functie met andere woorden toestaan de regeling te laten evolueren.

Mevrouw Muriel Gerkens (Ecolo-Groen) betreurt dat dit artikel geen onderdeelje bevat dat de zelfstandige in staat stelt het bedrag te bepalen van het basisinkomen op grond waarvan hij zijn bijdragen wenst te betalen en dat voorts bepaalt dat die zelfstandige dat bedrag onderwerpt aan de goedkeuring van de sociale verzekeringskassen. Zo zal het gewenste mechanisme, mede dankzij de objectieve elementen, onverkort ingang kunnen vinden, wat het gehalte van de evaluatie alleen maar ten goede kan komen. Dat valt te verkiezen boven de hierboven vermelde delegatie van bevoegdheden.

De minister antwoordt dat dit nu net is wat het wetsontwerp bepaalt; de Koning kan drempels en schijven aanpassen of toevoegen. Het gaat om een overgangsregeling die tevens definitief kan worden. En zoals die regeling nu is uitgewerkt, zorgt ze ook voor budgettaire neutraliteit. De zelfstandige kan zich beroepen op een afnemend inkomen dat zich verhoudt tot een schijf. De sociale bijdragen worden immers bepaald door het definitieve fiscaal inkomen. Het klopt overigens dat het wetsontwerp uitgaat van schijven. Dat is geheel terecht, daar de vermindering van de sociale bijdrage wordt toegekend afhankelijk van een reeks elementen en niet van een definitief inkomen.

*
* *

Aansluitend op deze gedachtewisseling wordt artikel 2 eenparig aangenomen.

Art. 3 tot 17

Deze artikelen geven geen aanleiding tot commentaar.

Ze worden achtereenvolgens eenparig aangenomen.

*
* *

Het gehele wetsontwerp wordt, met inbegrip van wetgevingstechnische en taalkundige verbeteringen, eenparig aangenomen.

Bijgevolg vervallen de toegevoegde wetsvoorstellen.

De rapporteur,

De voorzitter,

Valérie
WARZEE-CAVERENNE

Liesbeth
VAN DER AUWERA

Liste des dispositions qui nécessitent des mesures d'exécution (article 78, 2, alinéa 4, du Règlement de la Chambre):

— sur la base de l'article 105 de la Constitution: néant.

— sur la base de l'article 108 de la Constitution:

- l'article 2 (article 11, § 5, alinéas 1er et 5 de l'arrêté royal n° 38 du 27 juillet 1967);
- l'article 12 (article 17, alinéas 6, 10, 11 et 12 de l'arrêté royal n° 27 juillet 1967).

Lijst van de bepalingen die uitvoeringsmaatregelen vereisen (artikel 78, 2, vierde lid, van het Kamerreglement):

— op grond van artikel 105 van de Grondwet: *nihil*.

— op grond van artikel 108 van de Grondwet:

- artikel 2 (artikel 11, § 5, eerste en vijfde lid van het koninklijk besluit nr. 38 van 27 juli 1967);
- artikel 12 (artikel 17, zesde, tiende, elfde en twaalfde lid van het koninklijk besluit nr. 38 van 27 juli 1967) .

IV. — ANNEXE
Présentation du projet de loi

IV. — BIJLAGE
Presentatie van het wetsontwerp

« En route vers un nouveau mode de calcul des cotisations sociales! »

Sabine Laruelle
Ministre des Classes Moyennes, des PME, des Indépendants et de l'Agriculture

Système actuel (1967)

- * Tout revenu professionnel soumis à cotisations
- * Cotisation sociale = pourcentage des revenus de l'année N-3, tels qu'établis par l'administration fiscale
- * A l'époque : revenus en croissance + stabilité des carrières
- * Simple et facile

2

« Naar een nieuwe berekeningswijze van de sociale bijdragen! »

Sabine Laruelle
Minister van Middenstand, KMO's,
Zelfstandigen en Landbouw

Huidig systeem (1967)

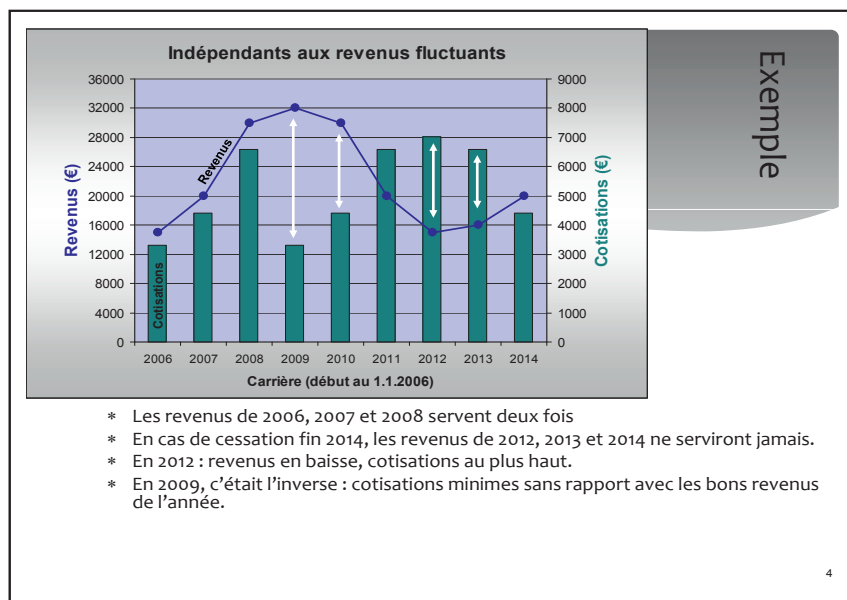
- * Alle beroepsinkomsten onderworpen aan bijdragen
- * Sociale bijdrage = percentage van de inkomsten uit het jaar N-3, zoals vastgesteld door de fiscale administratie
- * Destijds: stijgende inkomsten + stabiliteit van de loopbanen
- * Eenvoudig en gemakkelijk

2

Mais...

- * Diversification des carrières (carrières mixtes,...)
- * Crises économiques
- * Pas de lien entre la situation économique et les cotisations sociales (décalage de 3 ans)
- * Augmentation de 50% en 5 ans des demandes de dispense
- * Les revenus des trois premières années pris en compte deux fois
/ Ceux des trois dernières années jamais

3

4

Maar...

- * Diversifiëring van de loopbanen (gemengde loopbanen,...)
- * Economische crisissen
- * Geen band tussen de economische situatie en de sociale bijdragen (kloof van 3 jaar)
- * Verhoging met 50% in 5 jaar van het aantal vrijstellingsaanvragen
- * De inkomsten van de eerste drie jaar worden twee keer in aanmerking genomen
/ Die van de drie laatste jaren nooit

3

Indépendants aux revenus fluctuants

Année	Revenu (€)	Cotisations (€)
2006	12000	4000
2007	18000	5000
2008	26000	7000
2009	13000	8000
2010	17000	7000
2011	25000	5000
2012	28000	4000
2013	25000	4000
2014	17000	4000

Voorbeeld

- * De inkomsten uit 2006, 2007 en 2008 worden twee keer in aanmerking genomen
- * In geval van stopzetting eind 2014, worden de inkomsten uit 2012, 2013 en 2014 nooit in aanmerking genomen.
- * In 2012: dalende inkomsten, hoogste bijdragen.
- * In 2009 was de situatie omgekeerd: minieme bijdragen zonder band met de goede inkomsten van het jaar.

4

Nouveau système N sur N

Objectifs de la réforme

- Faire le lien avec la réalité économique du Travailleur Indépendant (TI)
- Répondre aux défauts du système actuel
  - Que chaque revenu soit pris en compte une seule fois
  - Aussi en cas d'année partielle d'activité

2

Critères de la réforme

- Système simple et efficace pour les Travailleurs Indépendants
- Faisabilité pour les Caisses d'assurances sociales et l'Administration
- Neutralité budgétaire

6

Nieuw N op N-systeem

Doelstellingen van de hervorming

- De band tot stand brengen met de economische realiteit van de zelfstandige
- Een antwoord bieden op de gebreken van het huidige systeem
  - Dat alle inkomsten slechts één keer in aanmerking worden genomen
  - Ook in geval van een onvolledig jaar van activiteit

5

Criteria van de hervorming

- Eenvoudig en efficiënt systeem
- Haalbaarheid voor de sociale verzekeringsfondsen en de administratie
- Budgettaire neutraliteit

6

Rétroactes

16/02/2012: Mise en place du Comité

- Examen des pistes « N sur N » et «Avances sur cotisations futures»

19/10/2012:

- Communication des Résultats de l'enquête nationale : 80% des Indépendants pour une réforme du système

7

25/03/2013: Accord du Comité sur la réforme

- Deux pistes initiales non retenues
- Accord sur une troisième piste: unanimité + respect des objectifs initiaux dont la neutralité budgétaire
- Rapport final circonstancié

8

Voorafgaand

16/02/2012: Instelling van het Comité

- Bestudering van de pistes « N op N » en «Voorschotten op toekomstige bijdragen»

19/10/2012:

- Communicatie van de resultaten van de nationale enquête : 80% van de zelfstandigen zijn voorstander van een duurzame hervorming

7

25/03/2013: Akkoord binnen het Comité over de hervorming

- Twee initiële pistes niet weerhouden
- Akkoord over een derde piste: unanimiteit + naleving van de initiële doelstellingen, waaronder de budgettaire neutraliteit
- Gedetailleerd eindverslag

8

Principe de l'accord

Cotisations sociales calculées sur la base des revenus de l'année-même = Prise en compte de la fluctuation des revenus:

« Vous gagnez moins, vous payez moins ! »

9

Mécanismes

3 Possibilités pour l'Indépendant en fonction de la réalité économique ou de son choix (sécurité):

- Suivre la proposition de sa CAS (N-3 indexé): choix de sécurité
- Si hausse des revenus: possibilité de payer plus que les cotisations proposées
- Si baisse des revenus: possibilité de payer moins, après accord de la CAS

7

Principe van het akkoord

Sociale bijdragen berekend op basis van de inkomsten van het jaar zelf = Er wordt rekening gehouden met schommelende inkomsten:

« **U verdient minder, u betaalt minder !** »

9

Mechanismen

3 mogelijkheden voor de zelfstandige in functie van de economische realiteit of zijn keuze (zekerheid):

- Het voorstel volgen van zijn SVF (geïndexeerde inkomsten uit N-3): keuze voor zekerheid
- Bij stijgende inkomsten: mogelijkheid om meer te betalen dan de voorgestelde bijdragen
- Bij dalende inkomsten: mogelijkheid om minder te betalen, na akkoord van het SVF

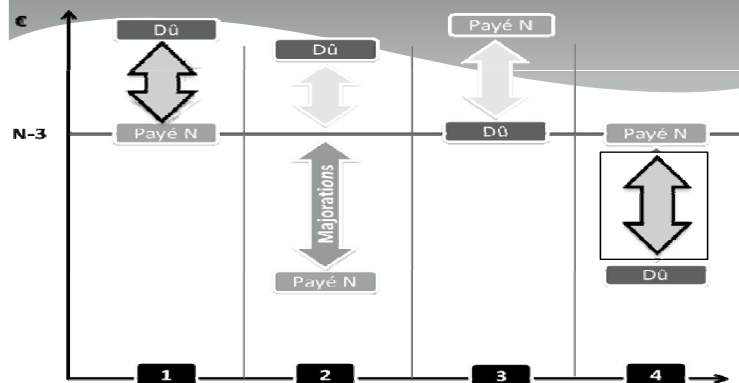
10

Décompte final

- Dès que la CAS a connaissance des revenus effectifs par l'administration fiscale
- Calcul définitif sur la base des revenus de N
- Réclamation éventuelle (trop peu payé) ou annonce de remboursement (trop payé)

11

• Majorations

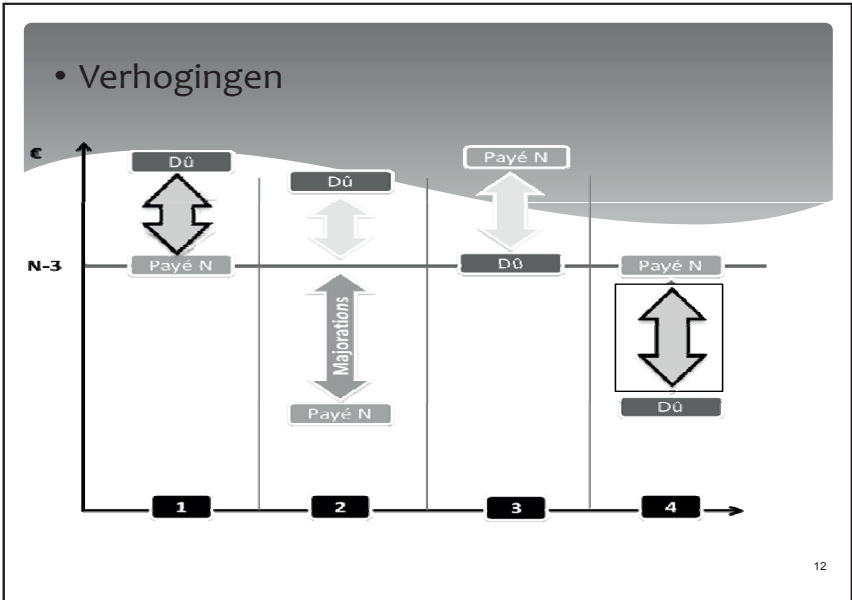

12

Eindafrekening

- Van zodra het SVF de werkelijke inkomsten kent via de fiscale administratie
- Definitieve berekening op basis van de inkomsten uit N
- Mogelijke vordering van het te weinig betaalde of bericht van terugbetaling van het teveel betaalde

11

Conclusions

- Une réforme qui répond aux attentes
- Un mode de calcul conforme à la réalité économique des TI
- Plus de sécurité

13

- Effets + : moins de demandes de dispense, de plans d'étalement de paiement, de retards de paiement...
- Plus de souplesse
- Des procédures simplifiées

11

14

Conclusies

- Een hervorming die beantwoordt aan de verwachtingen
- Een berekeningswijze conform de economische realiteit van de zelfstandigen
- Meer zekerheid

13

- Positieve effecten: minder vrijstellingsaanvragen, afbetalingsplannen, laattijdige betalingen...
- Meer flexibiliteit
- Vereenvoudigde procedures

14

Art. 2

AR 38 – Nouvel article 11

KB 38 – Nieuw artikel 11

<ul style="list-style-type: none"> * §§ 1 et 2 : <ul style="list-style-type: none"> * Définition des revenus inchangée * Année de référence : N * Exclusion de certaines plus-values * § 3 : <ul style="list-style-type: none"> * Proposition de paiement en N en fonction des revenus de N-3 indexés * Conversion des revenus d'année civile incomplète * Possibilité de payer plus + condition : pas de dette non contestée 	<ul style="list-style-type: none"> * §§ 1 et 2 : <ul style="list-style-type: none"> * Bepaling van ongewijzigde inkomsten * Refertejaar: N * Uitsluiting van bepaalde meerwaarden * § 3 : <ul style="list-style-type: none"> * Voorstel van betaling in N in functie van de geïndexeerde inkomsten uit N-3 + uitzonderingsregels N-4 * Omzetting van inkomsten uit onvolledige kalenderjaren * Mogelijkheid om meer te betalen + voorwaarde: geen onbetwiste schulden
---	---

16

<p>Art. 2</p> <p>AR 38 – Nouvel article 11 KB 38 – Nieuw artikel 11</p> <ul style="list-style-type: none"> * §§ 1 et 2 : <ul style="list-style-type: none"> * Définition des revenus inchangée * Année de référence : N * Exclusion de certaines plus-values * § 3 : <ul style="list-style-type: none"> * Proposition de paiement en N en fonction des revenus de N-3 indexés * Conversion des revenus d'année civile incomplète * Possibilité de payer plus + condition : pas de dette non contestée ./. 	<ul style="list-style-type: none"> * §§ 1 et 2 : <ul style="list-style-type: none"> * Bepaling van ongewijzigde inkomsten * Refertejaar: N * Uitsluiting van bepaalde meerwaarden * § 3 : <ul style="list-style-type: none"> * Voorstel van betaling in N in functie van de geïndexeerde inkomsten uit N-3 + uitzonderingsregels N-4 * Omzetting van inkomsten uit onvolledige kalenderjaren * Mogelijkheid om meer te betalen + voorwaarde: geen onbetwiste schulden ./.
---	--

16

<p>* § 3 (suite) :</p> <ul style="list-style-type: none"> * Possibilité de payer des provisoires sur des seuils de revenus inférieurs * Sur la base d'éléments objectifs * Définition des seuils * Possibilité pour le Roi de définir des modalités relatives à l'accord à donner par la Caisse * Possibilité pour le Roi d'assouplir le système de provisoires réduites 	<p>* § 3 (vervolg):</p> <ul style="list-style-type: none"> * Mogelijkheid om voorlopige bijdragen te betalen op lagere inkomstendrempels * Op basis van objectieve elementen * Definitie van de drempels * Mogelijkheid voor de Koning om modaliteiten te definiëren met betrekking tot het akkoord dat door het Fonds moet worden gegeven * Mogelijkheid voor de Koning om het systeem van verminderde voorlopige bijdragen te versoepelen
---	--

17

<p>* § 4 :</p> <ul style="list-style-type: none"> * Devoir d'information des caisses <p>* § 5 :</p> <ul style="list-style-type: none"> * Décompte final (régularisation) dès connaissance des revenus * Conversion des revenus d'années civiles incomplètes * Exception 'sans régularisation' en cas de cessation pour départ simultané à la pension <ul style="list-style-type: none"> * Conditions, dont être en ordre de paiement des cotisations sur N-3 * Jusqu'en 2019 (prolongeable par arrêté royal) 	<p>* § 4:</p> <ul style="list-style-type: none"> * Informatieplicht voor de fondsen <p>* § 5:</p> <ul style="list-style-type: none"> * Eindafrekening (regularisatie) van zodra de inkomsten gekend zijn * Omzetting van de inkomsten uit onvolledige kalenderjaren * Uitzondering 'zonder regularisatie' in geval van stopzetting indien gelijktijdig met pensioen wordt gegaan <ul style="list-style-type: none"> * Voorwaarden, waaronder in orde zijn met de betaling van bijdragen op N-3 * Tot in 2019 (verlengbaar bij koninklijk besluit)
---	--

<p>* § 3 (suite) :</p> <ul style="list-style-type: none"> * Possibilité de payer des provisoires sur des seuils de revenus inférieurs * Sur la base d'éléments objectifs * Définition des seuils * Possibilité pour le Roi de définir des modalités relatives à l'accord à donner par la Caisse * Possibilité pour le Roi d'assouplir le système de provisoires réduites 	<p>* § 3 (vervolg):</p> <ul style="list-style-type: none"> * Mogelijkheid om voorlopige bijdragen te betalen op lagere inkomstendrempels * Op basis van objectieve elementen * Definitie van de drempels * Mogelijkheid voor de Koning om modaliteiten te definiëren met betrekking tot het akkoord dat door het Fonds moet worden gegeven * Mogelijkheid voor de Koning om het systeem van verminderde voorlopige bijdragen te versoepelen
---	--

17

<p>* § 4 :</p> <ul style="list-style-type: none"> * Devoir d'information des caisses <p>* § 5 :</p> <ul style="list-style-type: none"> * Décompte final (régularisation) dès connaissance des revenus * Conversion des revenus d'années civiles incomplètes * Exception 'sans régularisation' en cas de cessation pour départ simultané à la pension <ul style="list-style-type: none"> * Conditions, dont être en ordre de paiement des cotisations sur N-3 * Jusqu'en 2019 (prolongeable par arrêté royal) 	<p>* § 4:</p> <ul style="list-style-type: none"> * Informatieplicht voor de fondsen <p>* § 5:</p> <ul style="list-style-type: none"> * Eindafrekening (regularisatie) van zodra de inkomsten gekend zijn * Omzetting van de inkomsten uit onvolledige kalenderjaren * Uitzondering 'zonder regularisatie' in geval van stopzetting indien gelijktijdig met pensioen wordt gegaan <ul style="list-style-type: none"> * Voorwaarden, waaronder in orde zijn met de betaling van bijdragen op N-3 * Tot in 2019 (verlengbaar bij koninklijk besluit)
---	--

18

Art. 3

AR 38 – Article 11bis KB 38 – Artikel 11bis

<p>* § 1er :</p> <ul style="list-style-type: none"> * Calcul des majorations en cas d'usage indû des cotisations provisoires réduites * Calcul en fonction de la situation au 31 décembre de l'année N * Majorations de 3% + 7% * Plafonnement des majorations à hauteur de 'N-3' 	<p>* § 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> * Berekening van verhogingen in geval van ongegrond gebruik van de verminderde voorlopige bijdragen * Berekening in functie van de situatie op 31 december van het jaar N * Verhogingen van 3% + 7% * Plafonnering van de verhogingen op het niveau van 'N-3'
---	--

19

<p>* § 2 :</p> <ul style="list-style-type: none"> * Possibilité de mettre en œuvre un système de 'bonification' par arrêté royal * En cas de remboursement d'une partie des provisoires légalement dues * Au plus tôt dans quatre ans * Possibilité de mettre en œuvre un système de 'majoration unique spéciale' * En cas de provisoires manifestement sous-évaluées * Au plus tôt dans quatre ans 	<p>* § 2 :</p> <ul style="list-style-type: none"> * Mogelijkheid om een 'bonificatie'systeem in te voeren bij koninklijk besluit * In geval van terugbetaling van een deel van de wettelijk verschuldigde voorlopige bijdragen * Ten vroegste over vier jaar * Mogelijkheid om een systeem in te voeren van een 'unieke bijzondere verhoging' * In geval van duidelijk te laag geraamde voorlopige bijdragen * Ten vroegste over vier jaar
---	--

20

Art. 3

AR 38 – Article 11bis

KB 38 – Artikel 11bis

* § 1er :

- * Calcul des majorations en cas d’usage indû des cotisations provisoires réduites
- * Calcul en fonction de la situation au 31 décembre de l’année N
- * Majorations de 3% + 7%
- * Plafonnement des majorations à hauteur de ‘N-3’

* § 1:

- * Berekening van verhogingen in geval van ongegrond gebruik van de verminderde voorlopige bijdragen
- * Berekening in functie van de situatie op 31 december van het jaar N
- * Verhogingen van 3% + 7%
- * Plafonnering van de verhogingen op het niveau van ‘N-3’

19

* § 2 :

- * Possibilité de mettre en œuvre un système de ‘bonification’ par arrêté royal
- * En cas de remboursement d’une partie des provisoires légalement dues
- * Au plus tôt dans quatre ans
- * Possibilité de mettre en œuvre un système de ‘majoration unique spéciale’
- * En cas de provisoires manifestement sous-évaluées
- * Au plus tôt dans quatre ans

* § 2 :

- * Mogelijkheid om een ‘bonificatie’stelsel in te voeren bij koninklijk besluit
- * In geval van terugbetaling van een deel van de wettelijk verschuldigde voorlopige bijdragen
- * Ten vroegste over vier jaar
- * Mogelijkheid om een stelsel in te voeren van een ‘unieke bijzondere verhoging’
- * In geval van duidelijk te laag geraamde voorlopige bijdragen
- * Ten vroegste over vier jaar

20

Art. 4

AR 38 – Article 12 modifié
KB 38 – Gewijzigd artikel 12

<p>Cotisations des indépendants à titre principal et complémentaire :</p> <ul style="list-style-type: none"> * Modifications légistiques en fonction de la référence aux revenus de N 	<p>Bijdragen van de zelfstandigen in hoofd- en bijberoep:</p> <ul style="list-style-type: none"> * Legistieke wijzigingen in functie van de verwijzing naar de inkomsten uit N
--	---

Art. 5

AR 38 – Article 13 modifié
KB 38 – Gewijzigd artikel 13

<p>Barème des pensionnés et + de 65 ans :</p> <ul style="list-style-type: none"> * Modifications légistiques en fonction de la référence aux revenus de N 	<p>Barema van de gepensioneerden en de 65-plussers:</p> <ul style="list-style-type: none"> * Legistieke wijzigingen in functie van de verwijzing naar de inkomsten uit N
--	---

Art. 4

AR 38 – Article 12 modifié KB 38 – Gewijzigd artikel 12

<p>Cotisations des indépendants à titre principal et complémentaire :</p> <ul style="list-style-type: none"> * Modifications légistiques en fonction de la référence aux revenus de N 	<p>Bijdragen van de zelfstandigen in hoofd- en bijberoep:</p> <ul style="list-style-type: none"> * Legistieke wijzigingen in functie van de verwijzing naar de inkomsten uit N
--	---

21

Art. 5

AR 38 – Article 13 modifié KB 38 – Gewijzigd artikel 13

<p>Barème des pensionnés et + de 65 ans :</p> <ul style="list-style-type: none"> * Modifications légistiques en fonction de la référence aux revenus de N 	<p>Barema van de gepensioneerden en de 65-plussers:</p> <ul style="list-style-type: none"> * Legistieke wijzigingen in functie van de verwijzing naar de inkomsten uit N
--	---

22

Art. 6 & 7	AR 38 – Article 13bis modifié KB 38 – Gewijzigd artikel 13bis
Début d'activité : <ul style="list-style-type: none"> * Modifications légistiques * Précision sur la régularisation 	Aanvang bezigheid: <ul style="list-style-type: none"> * Legistieke wijzigingen * Precisering over de regularisatie

Art. 8	AR 38 – Article 13ter supprimé KB 38 – Opgeheven artikel 13ter
Règles relatives aux début et fin d'activités en cours d'année <ul style="list-style-type: none"> * Suppression 	Regels betreffende aanvang en einde van de activiteiten in de loop van het jaar <ul style="list-style-type: none"> * Afschaffing

Art. 6
& 7
AR 38 – Article 13bis modifié
KB 38 – Gewijzigd artikel 13bis

<p>Début d'activité :</p> <ul style="list-style-type: none"> * Modifications légistiques * Précision sur la régularisation 	<p>Aanvang bezigheid:</p> <ul style="list-style-type: none"> * Legistieke wijzigingen * Precisering over de regularisatie
---	--

23

Art. 8
AR 38 – Article 13ter supprimé
KB 38 – Opgeheven artikel 13ter

<p>Règles relatives aux début et fin d'activités en cours d'année</p> <ul style="list-style-type: none"> * Suppression 	<p>Regels betreffende aanvang en einde van de activiteiten in de loop van het jaar</p> <ul style="list-style-type: none"> * Afschaffing
--	---

24

Art. 9 AR 38 – Article 13quater supprimé
KB 38 – Opgeheven artikel 13quater

Suppression	Afschaffing
-------------	-------------

Art. 10 AR 38 – Article 14 modifié
KB 38 – Gewijzigd artikel 14

<p>Liaison des montants à l'indice des prix</p> <ul style="list-style-type: none"> * Adaptation législative <p>+ Suppression d'une délégation au Roi</p>	<p>Koppeling van de bedragen aan de index van de consumptieprijzen</p> <ul style="list-style-type: none"> * Legistische aanpassing <p>+ Afschaffing van een delegatie aan de Koning</p>
---	--

Art. 9 AR 38 – Article 13quater supprimé
KB 38 – Opgeheven artikel 13quater

Suppression   Afschaffing

25

Art. 10 AR 38 – Article 14 modifié
KB 38 – Gewijzigd artikel 14

<p>Liaison des montants à l'indice des prix * Adaptation législative + Suppression d'une délégation au Roi</p>	<p>Koppeling van de bedragen aan de index van de consumptieprijzen * Legistische aanpassing + Afschaffing van een delegatie aan de Koning</p>
--	---

26

Art. 11

AR 38 – Article 15 modifié
KB 38 – Gewijzigd artikel 15

Dispositions générales sur les cotisations sociales	Algemene bepalingen over de sociale bijdragen
* Adaptations légistiques	* Legistieke aanpassingen

Art. 12

AR 38 – Article 16 modifié
KB 38 – Gewijzigd artikel 16

Prescription de 5 ans :	Verjaring van 5 jaar:
* Recouvrement des cotisations provisoires : à compter du 1.1.N+1	* Inning van voorlopige bijdragen: Vanaf 1.1.N+1
* Recouvrement des cotisations de régularisation à compter du 1.1.N+3	* Inning van regularisatiebijdragen Vanaf 1.1.N+3
* Répétition des cotisations de régularisation à rembourser à compter du 1.1.N+3	* Terugvordering van de terug te betalen regularisatiebijdragen Vanaf 1.1.N+3

Art. 11

AR 38 – Article 15 modifié
KB 38 – Gewijzigd artikel 15

Dispositions générales sur les cotisations sociales	Algemene bepalingen over de sociale bijdragen
* Adaptations légistiques	* Legistieke aanpassingen

27

Art. 12

AR 38 – Article 16 modifié
KB 38 – Gewijzigd artikel 16

Prescription de 5 ans :	Verjaring van 5 jaar:
* Recouvrement des cotisations provisoires : à compter du 1.1.N+1	* Inning van voorlopige bijdragen: Vanaf 1.1.N+1
* Recouvrement des cotisations de régularisation à compter du 1.1.N+3	* Inning van regularisatiebijdragen Vanaf 1.1.N+3
* Répétition des cotisations de régularisation à rembourser à compter du 1.1.N+3	* Terugvordering van de terug te betalen regularisatiebijdragen Vanaf 1.1.N+3

28

Art. 13

AR 38 – Nouvel article 17
KB 38 – Nieuw artikel 17

Commission des dispenses:	Commissie voor Vrijstelling:
* Provisoire + régularisation	* Voorlopige + regularisatiebijdragen
* Si revenu < 25.660 €	* Indien inkomsten < 25.660 €
* Droits sauvegardés excepté en matière de pension Adaptations	* Rechten gevrijwaard behalve inzake pensioen Aanpassingen

Art. 14 à 16

AR 72 & AR 30.01.1997
KB 72 & KB 30.01.1997

Pensions :	Pensioenen:
* Adaptations légistiques de l'AR 72 en matière de dispense	* Legistieke aanpassingen van het KB 72 inzake vrijstelling
* Adaptations légistiques de l'AR 1997 concernant le revenu de référence	* Legistieke aanpassingen van het KB 1997 betreffende de referentie-inkomsten

Art. 13

AR 38 – Nouvel article 17
KB 38 – Nieuw artikel 17

<p>Commission des dispenses:</p> <ul style="list-style-type: none"> * Provisoire + régularisation * Si revenu < 25.660 € * Droits sauvegardés excepté en matière de pension Adaptations 	<p>Commissie voor Vrijstelling:</p> <ul style="list-style-type: none"> * Voorlopige + regularisatiebijdragen * Indien inkomsten < 25.660 € * Rechten gevrijwaard behalve inzake pensioen Aanpassingen
---	---

29

Art. 14 à 16

AR 72 & AR 30.01.1997
KB 72 & KB 30.01.1997

<p>Pensions :</p> <ul style="list-style-type: none"> * Adaptations légistiques de l'AR 72 en matière de dispense * Adaptations légistiques de l'AR 1997 concernant le revenu de référence 	<p>Pensioenen:</p> <ul style="list-style-type: none"> * Legistieke aanpassingen van het KB 72 inzake vrijstelling * Legistieke aanpassingen van het KB 1997 betreffende de referentie-inkomsten
---	---

30

Art. 17 à
19

Dispositions finales Slotbepalingen

- * Evaluation fin de 4e année,
par CGG
- * Cotisations actuelles
soumises aux règles
actuelles
- * Entrée en vigueur en 2015
- * Evaluatie na afloop van het
vierde jaar, door het ABC
- * Huidige bijdragen
onderworpen aan de
huidige regels
- * Inwerkingtreding in 2015

Remerciements

Pour votre attention,
Aux membres du comité de Monitoring,
Aux membres de mon cabinet qui portent ce
projet

Art. 17 à
19

Dispositions finales Slotbepalingen

- * Evaluation fin de 4e année, par CGG
- * Cotisations actuelles soumises aux règles actuelles
- * Entrée en vigueur en 2015
- * Evaluatie na afloop van het vierde jaar, door het ABC
- * Huidige bijdragen onderworpen aan de huidige regels
- * Inwerkingtreding in 2015

31

Hartelijk bedankt

Voor uw aandacht,
Aan de leden van het Monitoringcomité,
Aan de leden van mijn kabinet die hun
schouders onder dit project hebben gezet